

कृषि उन्नती योजना - राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत सन २०२०-२१ मध्ये भात पड क्षेत्रामध्ये कडधान्याचे उत्पादन वाढविण्यासाठी (TRFA- Pulses) कार्यक्रमास प्रशासकीय मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : राअसुअ-/प्र.क्र.६२/४अे
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : ०९ ऑक्टोबर, २०२०

संदर्भ:-

१. कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र File No. २-१६/२०२०-NFSM (FTS: ८३२७७), Dt.२०/०५/२०२०
२. कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र. असुअ-२०२०/प्र.क्र.३२/४-अे, दि.२८/०५/२०२०
३. कृषी आयुक्तालयाचे पत्र क्र.comm./Extn-१/NFSM/TRFA/F.NO.१५/१९६७३/२०, दि.२०/०८/२०२०
४. कृषि, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र File No. २-३१/२०१८-NFSM (Pt) Dt.०९/०९/२०२०
५. कृषी आयुक्तालयाचे पत्र क्र.कृआ/विप्र.१/राअसुअ/TRFA/प्र.क्र.१५/२०/२१९७२, दि.११/०९/२०२०

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाने सन २०२०-२०२१ करिता राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान - अन्नधान्य पिकांकरीता ₹ २३३८९.२३० लाख निधीच्या कृती आराखड्यास (केंद्र हिस्सा ६०% + राज्य हिस्सा ४०%) संदर्भ क्र.१ येथील दि.२० मे, २०२० रोजीच्या पत्रान्वये मंजूरी दिलेली आहे. कोविड-१९ च्या पार्श्वभूमिवर वित्त विभागाच्या दि.०४ मे. २०२० च्या शासन निर्णयातील मुद्दा क्र.२ नुसार राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान - अन्नधान्य पिकांकरीता रु.७९४०.५९ लाख (केंद्र हिस्सा रु.४७६४.३५४ लाख+राज्य हिस्सा रु.३१७६.२३४ लाख) रकमेच्या वार्षिक कृती आराखड्यास संदर्भ क्र.२ येथील दिनांक २८ मे, २०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान केलेली आहे.

सन २०२०-२१ मध्ये राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत भात पड क्षेत्रामध्ये कडधान्याचे उत्पादन वाढविण्यासाठी (TRFA- Pulses) कृषि आयुक्तालयाने सादर केलेल्या संदर्भ क्र.३ येथील दि.२०/०८/२०२० केलेल्या प्रस्तावास केंद्र शासनाच्या संदर्भ क्र.४ येथील दि. ०९/०९/२०२० च्या पत्रान्वये एकूण रु.१२७३.८०० लाख रकमेच्या कृती आराखड्यास मंजूरी दिली आहे. त्यानुषंगाने सन २०२०-२१ करीता राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानातंर्गत भात पड क्षेत्रामध्ये कडधान्याचे उत्पादन वाढविण्याचा (TRFA- Pulses) कार्यक्रम राबविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुषंगाने शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय:

१. सन २०२०-२१ करीता कृषि उन्नती योजना -राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत भात पड क्षेत्रामध्ये कडधान्याचे उत्पादन वाढविण्यासाठी (TRFA- Pulses) रु.१२७३.८० लाखाचा (केंद्र हिस्सा रु.७६४.२८० व राज्य हिस्सा रु.५०९.५२०) लाख रकमेच्या कार्यक्रमास खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून मंजूरी प्रदान करण्यात येत आहे.
  - i. सदर कार्यक्रम राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानाच्या मार्गदर्शक सूचनानुसार राबविण्यात यावा.
  - ii. या कार्यक्रमातंर्गत वापरले जाणारे वाण १० वर्षाच्या आतील असावेत.
  - iii. या कार्यक्रमातंर्गत घेतली जाणारी प्रात्यक्षिके आयसीएआर (ICAR) किंवा कृषि विद्यापिठाने (SAU) शिफारस केलेली असावीत.
२. सदर प्रात्यक्षिकांचे जिओ टॅगिंग (Geo Tagging) करण्यात येईल.
३. सदर कार्यक्रमाचे घटक/उपघटक निहाय मंजूर आर्थिक व भौतिक लक्षांकाचे वितरण सोबतच्या परिशिष्ट “अ” मध्ये नमूद केले आहे. सदर अभियानाची केंद्र व राज्याच्या ६०:४० आर्थिक सहभागाच्या प्रमाणात अंमलबजावणी करण्यात यावी.
४. सदर अभियानाच्या अंमलबजावणीकरीता केंद्र व राज्य हिस्स्याचा निधी ६०:४० प्रमाणात वेळोवेळी अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीद्वारे आयुक्त (कृषि) यांना उपलब्ध करून देण्यात येईल. सदर निधी केंद्र व राज्य हिस्स्याच्या पुढील लेखाशिर्षातंर्गत सन २०२०-२१ करिता अर्थसंकल्पित करण्यात आलेल्या तरतुदीतून खर्ची टाकावा.

प्रवर्ग	केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा
सर्वसाधारण	मागणी क्रमांक डी-३ २४०१- पीकसंवर्धन (००) (१०२) अन्नधान्य पिके (००) (२५) कृषि उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-अन्नधान्य पिके (केंद्र हिस्सा) (६०% केंद्र) (२४०१ ४६१४) (योजनांतर्गत) (दत्तमत) ३३, अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक डी-३ २४०१- पीकसंवर्धन (००) (१०२) अन्नधान्य पिके (००) (३३) कृषि उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-अन्नधान्य पिके (राज्य हिस्सा) (४०% राज्य) (२४०१ A२३४) (योजनांतर्गत) (दत्तमत) ३३, अर्थसहाय्य
अनुसूचित जाती	मागणी क्रमांक एन-३ २४०१- पीक संवर्धन (००)(७८९) अनुसूचित जाती उपयोजना (००) (०५) कृषि उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-अन्नधान्य पिके (केंद्र हिस्सा ६०%) अनुसूचित जाती उपयोजना (२४०१ B१०५), ३३, अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक एन-३ २४०१- पीक संवर्धन (००)(७८९) अनुसूचित जाती उपयोजना (००) (०६) कृषि उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-अन्नधान्य पिके (राज्य हिस्सा ४०%) अनुसूचित जाती उपयोजना (२४०१ B११४), ३३, अर्थसहाय्य

प्रवर्ग	केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा
अनुसूचित जमाती	मागणी क्रमांक टी-५ २४०१- पीक संवर्धन, ७९६-जनजाती क्षेत्रांतर्गत उपयोजना (पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना), जनजाती क्षेत्रांतर्गत उपयोजना, (०१) (२१) कृषि उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-अन्नधान्य पिके (केंद्र हिस्सा ६०%) (२४०१ A५५७) ३३, अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक टी-५ २४०१- पीक संवर्धन, ७९६-जनजाती क्षेत्रांतर्गत उपयोजना (पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना), जनजाती क्षेत्रांतर्गत उपयोजना, (०१) (२२) कृषि उन्नती योजना- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान-अन्नधान्य पिके (राज्य हिस्सा ४०%) (२४०१A५६६) ३३, अर्थसहाय्य

४. सन २०२०-२१ मध्ये राज्यात सदर अभियानाची अमंलबजावणी व सनियंत्रण करण्याच्या दृष्टीने निधी आहरण व वितरण करणेसाठी पुढीलप्रमाणे नियंत्रण तसेच आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

अ. क्र.	स्तर	नियंत्रण अधिकारी	आहरण व संवितरण आधिकारी
१	आयुक्तालय स्तर	आयुक्त (कृषि), कृषी आयुक्तालय, पुणे	सहाय्यक संचालक (लेखा-१) कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे.
२	जिल्हा स्तर	संबंधित जिल्हा अधिकारी कृषी अधिकारी	संबंधित जिल्हा अधिकारी कृषी अधिकारी कार्यालयातील लेखाधिकारी

५. केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार सदर रु.१२७३.८० लाख रकमेच्या कार्यक्रमाची अमंलबजावणी करण्यात यावी.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतरथळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२०१००११७५१०५५००१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सु. सं. धपाटे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति:-

- मा. मंत्री (कृषि)यांचे स्वीय सहायक ,मंत्रालय, मुंबई.
- मा. राज्य मंत्री (कृषि) यांचे स्वीय सहायक ,मंत्रालय, मुंबई.
- मा.विरोधी पक्ष नेता ,विधानसभा ,विधानमंडळ सचिवालय ,मुंबई
- मा.विरोधी पक्ष नेता ,विधानपरिषद ,विधानमंडळ सचिवालय ,मुंबई

५. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
६. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१०. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला.
११. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
१२. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
१३. सर्व जिल्हा अधिकारी कृषि अधिकारी
१४. महालेखाकार (स्थानिक निकाय लेखा परिक्षा व लेखा), मुंबई.
१५. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर
१६. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर
१७. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य
१८. सहायक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे
१९. वित्त विभाग (कार्या. व्यय-१ / अर्थसंकल्प - १३), मंत्रालय, मुंबई
२०. निवड नस्ती-४अे.

सन २०२०-२१ करीता भात पड क्षेत्रामध्ये कडधान्याचे उत्पादन वाढविण्यासाठी
(TRFA-PULSES) कार्यक्रम

(रु. लाख)

अ.क्र.	तपशील	अनुदानाचा दर	केंद्राकडून मंजूर कार्यक्रम			
			भौतिक	आर्थिक	केंद्र हिस्सा	राज्य हिस्सा
सुधारीत तंत्रज्ञानावर आधारित पीक प्रात्यक्षिके						
१	अ) हरभरा	रु. १००० प्रती हे.	९८५०	५३१.९००	३५४.६००	८८६.५००
	ब) लाखोळी	रु. १००० प्रती हे.	१५०	८.९००	५.४००	१३.५००
	एकूण १		१००००	५४०.०००	३६०.०००	९००.००
उत्पादन निविष्टा -						
२	अ) प्रमाणित बियाणे वितरण					
	i) हरभरा	रु. २५०० प्रती किंवटल	१२०००	१८०.०००	१२०.००	३००.००
	ब) उत्पादन निविष्टा (IPM) -					
३	ii) पीक संरक्षण औषधे	रु. ५०० प्रती हे.	१००००	३०.०००	२०.०००	५०.०००
	एकूण २ अ) ते २ ब)		--	२१०.०००	१४०.०००	३५०.०००
३	पीक पद्धतीवर आधारीत प्रशिक्षण (४ सत्र)	रु. १४००० प्रती	१७०	१४.२८०	९.५२०	२३.८००
एकूण एकंदर				७६४.२८०	५०९.५२०	१२७३.८०